

KYSELYLOMAKE: FSD3271 SUOMALAISTEN TALOUDELLINEN TIETÄMYS 2014

QUESTIONNAIRE: FSD3271 FINANCIAL AWARENESS OF FINNISH PEOPLE 2014

Tämä kyselylomake on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Kyselylomaketta hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This questionnaire forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the questionnaire is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta frågeformulär utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om frågeformuläret är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

KYSELY TALOUSOSAAMISESTA:

Tämä kysely suoritetaan Vaasan yliopiston ja Tampereen yliopiston toimeksiannosta. Sen tarkoituksena on mitata kansalaisten talousosaamista. Kysymyksiin on hyvä vastata spontaanisti. Yksilökohtaiset vastaukset jäävät pelkästään tutkijoiden käyttöön ja ovat täysin luottamuksellisia. Vastaamalla kysymyksiin autat tutkijoi-
ta muodostamaan oikean käsityksen suomalaisten talousosaamisesta.

T1 Sukupuoli (EI KYSYTÄ)

single

- 1 Nainen
- 2 Mies

T2 Kuntakoodi (EI KYSYTÄ)

single

T3 Kieli (EI KYSYTÄ)

single

- 1 Suomi
- 2 Ruotsi

T4 Mikä on ikäsi täysinä vuosina?

quantity

_____ vuotta

T5 Mikä on siviilisäätysi?

LUETTELE TARVITTAESSA 1-5

- 1 Naimisissa
- 2 Avoliitossa
- 3 Yksinasuva
- 4 Eronnut
- 5 Leski
- 6 Ei osaa sanoa
- 7 Ei vastausta

T6 Kuinka monta täysi-ikäistä henkilöä asuu taloudessasi itsesi mukaan lukien?

quantity

_____ henkilöä

T7 Entä kuinka monta alaikäistä lasta asuu kanssasi taloudessasi

quantity

_____ lasta

T8 Kuinka monta lasta sinulla on kaiken kaikkiaan, kun otat mukaan myös aikuiset lapsesi ja ne, jotka eivät mahdollisesti asu taloudessasi?

quantity

_____ lasta

T9 Mikä on työtilanteesi? Valitse kortilta omaa tilannettasi kaikkein parhaiten kuvaava vaihtoehto.
single

KORTTI T9

- 1 Kokopäivätyössä
- 2 Osapäivätyössä
- 3 Päätoimisena yrittäjänä
- 4 Työnhakija
- 5 Kotona, huolehtii lapsista
- 6 Sairaslomalla / -eläkkeellä
- 7 Eläkeläinen
- 8 Opiskelija
- 9 Ei työskentele, ei hae töitä
- 10 Muu
- 11 Ei osaa sanoa
- 12 Ei vastausta

PÄIVITTÄINEN TALOUDENHALLINTA

K1 Kuka on vastuussa raha-asioiden hoitamisesta kotitaloudessasi?

single

EI LUETELLA

- 1 Vastaaja itse
- 2 Vastaaja ja puoliso yhdessä
- 3 Vastaaja ja joku toinen perheenjäsen (tai useampi perheenjäsen)
- 4 Vastaajan puoliso yksinään
- 5 Joku toinen perheenjäsen (tai useampi perheenjäsen)
- 6 Joku muu
- 7 Ei kukaan
- 8 Ei tiedä
- 9 Ei vastausta

TALOUDEN SUUNNITTELU

K2 Suunnitteletko kotitalouden tai omia tuloja ja menoja etukäteen tekemällä kotitalouden tai henkilökohtaisen budjetin?

multi

HUOM! Haastattelija täsmennä tarvittaessa: budjetilla tarkoitetaan tulojen ja menojen suunnittelemista etukäteen

KORTTI 2

- 1 Kyllä, teen kotitalouden budjetin yksin tai yhdessä muiden perheenjäsenten kanssa
- 2 Kyllä, teen henkilökohtaisen budjetin
- 3 Teen budjetin suurempien menojen osalta
- 4 En suunnittele etukäteen
- 5 En tiedä
- 6 Ei vastausta

K3 Millaisia oman talouden suunnittelun ja seuraamisen välineitä käytät?

multi

KORTTI 3

- 1 Käytän verkkopankkia pankkitilin saldon seuraamiseen
- 2 Käytän verkkopankkia muiden talousasioitteni (esim. lainat, sijoitukset, vakuutukset) seuraamiseen
- 3 Seuraan pankkitilini saldoa muuten
- 4 Käytän pankin tarjoamaa internet-työkalua raha-asioiden suunnitteluun
- 5 Pidän omalla menetelmälläni kirjaa tuloista ja menoista (esim. vihkoon, Excel-taulukkoon yms.)
- 6 Käytän pankin tai muun toimijan tarjoamia henkilökohtaisia neuvontapalveluita hyväkseni
- 7 Muu tapa, mikä? _____
- 8 En käytä mitään näistä
- 9 Ei osaa sanoa
- 10 Ei vastausta

K3a-f Kuinka usein teet seuraavia?

single

VAIHTOEHDOT	1	Vähintään kerran viikossa
	2	Harvemmin kuin kerran viikossa, mutta joka kuukausi
	3	Harvemmin kuin joka kuukausi
	4	Ei osaa sanoa (SPONTAANI)

KORTTI 3AF

KYSYTÄÄN KAIKISTA NIISTÄ, JOTKA MAININNUT KYSYMYKSESSÄ K3

- Käytän verkkopankkia pankkitilin saldon seuraamiseen
- Käytän verkkopankkia muiden talousasioitteni (esim. lainat, sijoitukset, vakuutukset) seuraamiseen
- Seuraan pankkitilini saldoa muuten
- Käytän pankin tarjoamaa internet-työkalua raha-asioiden suunnitteluun
- Pidän omalla menetelmälläni kirjaa tuloista ja menoista (esim. vihkoon, Excel-taulukkoon yms.)
- Käytän pankin tai muun toimijan tarjoamia henkilökohtaisia neuvontapalveluita hyväkseni
- [MUU TAPA] – (tähän näkyviin K3:ssa mainittu muu tapa)

FINANSSITUOTTEET

K4a-r Mitä seuraavista tuotteista sinulla on nyt? Entä onko sinulla ollut niistä jotain aiemmin?

single

VAIHTOEHDOT	1	On nyt
	2	Ei ole nyt, mutta on ollut aiemmin
	3	Ei ole
	4	Ei tiedä/ei osaa sanoa
	5	Ei vastausta

ROTATOIDAAN TUOTTEITA

- Käyttötili
- Määräaikainen talletustili
- Käyttötiliä korkeampaa korkoa tarjoava säästötili (tavoitetili tms.)
- PS-tili (HUOM! KERRO TARVITTAESSA, ETTÄ KYSEESSÄ ON PITKÄAIKAISSÄÄSTÄMISTILI)
- ASP-tili (HUOM! KERRO TARVITTAESSA, ETTÄ KYSEESSÄ ON ASUNTOSÄÄSTÖTILI NUORILLE)
- Opintolaina
- Asuntolaina

- Luottokortti
- Kulutusluotto, mukaan lukien autolaina
- Pikavippi
- Sijoitusrahasto
- Osakkeita / arvo-osuustili
- Joukkovelkakirja / indeksilaina
- Vapaaehtoinen eläkevakuutus
- Kotivakuutus
- Matkavakuutus
- Tapaturmavakuutus
- Henkivakuutus (kuolemanvaravakuutus)
- Säästöhenkivakuutus
- Sairauskuluvakuutus

HUOM! TÄSSÄ VAIHEESSA NIPUTETAAN K5:TTÄ JA K6:TTA VARTEN

käyttötili, määräaikainen talletustili, PS-tili, ASP-tili → Talletustuote

asuntolaina → Asuntolaina

sijoitusrahasto → Sijoitusrahasto

kulutusluotto, pikavippi → Kulutusluotto/pikavippi

vapaaehtoinen eläkevakuutus, kotivakuutus, matkavakuutus, tapaturmavakuutus, henkivakuutus, säästöhenkivakuutus, sairauskuluvakuutus → Vakuutustuote

luottokortti, osake, joukkovelkakirjat → NÄITÄ EI KYSYTÄ K5:SSÄ JA K6:SSA

K5a-r Entä mikä seuraavista vaihtoehtoista kuvaa parhaiten tapaa, miten yleensä olet valinnut [MAINITTU FINANSSITUOTERYHMÄ] NÄYTETÄÄN KAIKKI NE, JOLLAINEN ON TAI ON OLLUT (vaihtoehto 1 TAI 2 kysymyksessä K4)?

Single

KORTTI 5

VAIHTOEHDOT		
1	Harkitsin useita eri vaihtoehtoja eri yrityksiltä, ennen kuin tein päätökseni	
2	Harkitsin useita eri vaihtoehtoja yhdeltä yritykseltä	
3	En harkinnut muita vaihtoehtoja	
4	Yritin löytää muita vaihtoehtoja, mutta en löytänyt	
5	Joku muu teki valinnan puolestani	
6	En tiedä	
7	Ei osaa sanoa	
8	Ei vastausta	

KYSYTÄÄN NIISTÄ TUOTERYHMISTÄ, JOTKA MAININNUT KYSYMYKSESSÄ K4

- Talletustuote
- Asuntolaina
- Sijoitusrahasto
- Kulutusluotto/pikavippi
- Vakuutustuote

K6a-r Mikä oli tärkein tietolähde tehdessäsi valintaa [MAINITTU FINANSSITUOTETYYPPI]?

[MAINITTU FINANSSITUOTERYHMÄ] NÄYTETÄÄN KAIKKI NE, JOLLAINEN ON TAI ON OLLUT (vaihtoehto 1 TAI 2 kysymyksessä K4)

HUOM: JOS EI OLE TEHNYT ITSE VALINTAA (jos K5=5) NIIN EI KYSYTÄ single

- Talletustuote
- Asuntolaina
- Sijoitusrahasto
- Kulutusluotto/pikavippi
- Vakuutuslaine

- 1 Mainostajan tai myyjän kautta saatu tieto
- 2 Konttorista saatu tieto
- 3 Internetistä saatu tieto
- 4 Tuotevertailut
- 5 Ystävän tai sukulaisen neuvo (ei työskentele finanssialalla)
- 6 Ystävän tai sukulaisen neuvo (työskentelee finanssialalla)
- 7 Finanssialan yrityksen työntekijältä saatu neuvo
- 8 Finestä saatu tieto
- 9 Median kautta saatu tieto (muu kuin mainos)
- 10 Omat aikaisemmat kokemukset
- 11 Muu lähde, mikä? _____
- 12 Ei osaa sanoa
- 13 Ei vastausta

YLEISIÄ RAHA-ASIOIHIN LIITTYVIÄ ASEENTEITA

K7a-j Kerro, ovatko seuraavat väitteet mielestäsi tosia vai epätosia.
single

VAIHTOEHDOT	1	Täysin tosi
	2	Jossain määrin tosi
	3	Ei tosi eikä epätosi
	4	Jossain määrin epätosi
	5	Täysin epätosi
	6	Ei osaa sanoa (SPONTAANI)
	7	Ei vastausta

**KORTTI 7AJ
ROTATOIDAAN VÄITTÄMIÄ**

- Ennen kuin ostat jotain, harkitset huolellisesti, onko sinulla varaa siihen.
- Elät vain tätä päivää varten, etkä huolehdi huomista
- Saat enemmän mielihyvää siitä, että käytän rahat heti kuin siitä, että säästäisit tulevaisuutta varten.
- Maksat laskusi ajallaan
- Olet valmis menettämään osan rahoistasi säästäessäni tai sijoittaessani, jos saat suuremmalla todennäköisyydellä korkeamman tuoton
- Seuraat tarkasti omia taloudellisia asioitani
- Asetat tulevaisuuteen suuntautuvia taloudellisia tavoitteita ja pyrit saavuttamaan ne
- Raha on kuluttamista varten
- Ennen kuin kirjoitat nimesi alle rahoitus sopimukseen, luet sen ehdot huolellisesti.
- Otat mielelläni riskiä etkä pyri suojautumaan elämän vastoinkäymisiltä.

K8 Joskus voi käydä niin, että käytössä olevat varat eivät riitä menojen kattamiseen. Onko sinulle käynyt näin viimeisen 12 kuukauden aikana?

single

- 1 On
- 2 Ei ole
- 3 Ei osaa sanoa
- 4 Ei vastausta

JOS VARAT EIVÄT OLE RIITTÄNEET (vaihtoehto 1 kysymyksessä K8)

K9 Mitä teit viimeksi saadaksesi rahat riittämään, kun tulot eivät kattaneet menoja?

multi

EI LUETELLA

PUMPPAA – KYSY, MITÄ MUUTA TEIT

Olemassa olevat resurssit

- 1 Siirsin rahaa säästöistä käyttötilille
- 2 Vähensin kulutusta tai olin ilman
- 3 Myin jotakin, mitä omistin

Resurssien luominen

- 4 Tein ylitöitä
- 5 Otin tilapäistöitä

Resurssien hankkiminen käyttäen olemassa olevilta yhteyksiä tai resursseja

- 6 Lainasin ruokaa tai rahaa perheeltä tai ystävilta
- 7 Lainasin työnantajalta tai sain ennakkopalkkaa
- 8 Vein tavaraa panttilainaamoon
- 9 Nostin rahaa eläkevakuutuksestani

Laina olemassa olevalta luotottajalta

- 10 Ylitin tilini
- 11 Käytin luottokorttia
- 12 Jätin laskuja maksamatta
- 13 Järjestelin olemassa olevia luottoja uudelleen

Hain uutta luottoa

- 14 Otin uuden lainan pankista
- 15 Otin uuden pikavipin
- 16 Otin lainan epäviralliselta luotottajalta

Muita vastauksia

- 17 Hain toimeentulotukea
- 18 Muu, mikä? _____
- 19 Ei tiedä/ei osaa sanoa
- 20 Ei halua vastata

K10 Oletko kuluneen 12 kuukauden aikana säästänyt rahaa joillakin seuraavista tavoista?

Säästämällä tarkoitetaan tässä rahan laittamista syrjään joltain tarkoitusta varten. Sillä, ovatko rahat enää säästössä, ei ole merkitystä.

multi

KORTTI 10

- 1 Säästit käteistä kotiin tai lompakkoosi
- 2 Säästit käyttötilillesi
- 3 Siirsit rahaa jollekin muulle tilille kuten säästötilille tai määräaikaiselle talletustilille
- 4 Annoit rahaa perheenjäsenellesi säästettäväksi puolestasi
- 5 Sijoitit rahaa osakkeisiin, rahastoihin, säästöhenkivakuutukseen tai joukkovelkakirjoihin
- 6 Säästit jollain muulla tavalla
- 7 Ei ole aktiivisesti säästänyt
- 8 Ei osaa sanoa
- 9 Ei vastausta

K11 Jos menettäisit pääasiallisen tulonlähteesi, kuinka kauan pystyisit pitämään yllä nykyistä elintasoasi lainaamatta rahaa tai muuttamatta asuntoa?

single

KORTTI 11

- 1 Alle viikon
- 2 Ainakin viikon, mutta en kuukautta
- 3 Ainakin kuukauden, mutta en kolmea kuukautta
- 4 Ainakin kolme kuukautta, mutta en kuutta kuukautta
- 5 Pidempään kuin kuusi kuukautta
- 6 Ei osaa sanoa
- 7 Ei vastausta

SÄÄSTÄMISKÄYTTÄYTYMINEN

K12a Kuinka suuren osan nettotuloistasi eli tulosta, joka jää jäljelle verojen ja sosiaalimaksujen jälkeen säästät kuukausittain?

single

KORTTI 12

- 1 Ei mitään
- 2 0 - 5 %
- 3 5 - 10 %
- 4 10 - 20 %
- 5 20 - 30 %
- 6 30 - 40 %
- 7 40 - 50 %
- 8 50 - 60 %
- 9 Yli 60 %
- 10 Ei tiedä/ei osaa sanoa
- 11 Ei vastausta

K12b Kuinka suuri osa nettotuloistasi menee lainojen lyhentämiseen ja lainakorkojen maksuun kuukausittain? Lainat sisältävät asuntolainat ja kaikki muut lainat.

single

KORTTI 12

- 1 Ei mitään
- 2 0 - 5 %
- 3 5 - 10 %
- 4 10 - 20 %
- 5 20 - 30 %
- 6 30 - 40 %
- 7 40 - 50 %
- 8 50 - 60 %
- 9 Yli 60 %
- 10 Ei tiedä/ei osaa sanoa
- 11 Ei vastausta

K13 Kuinka paljon helposti nostettavissa olevaa rahaa pitäisi mielestäsi olla säästössä pahan päivän varalle?

single

KORTTI 13

- 1 Vähemmän kuin puolen kuukauden nettotulojen verran
- 2 Noin puolet kuukauden nettotuloista
- 3 Noin kuukauden nettotulojen verran
- 4 Noin kahden kuukauden nettotulojen verran
- 5 Noin kolmen kuukauden nettotulojen verran
- 6 3-6 kuukauden nettotulojen verran
- 7 6-12 kuukauden nettotulojen verran
- 8 Yli vuoden nettotulojen verran
- 9 Ei osaa sanoa
- 10 Ei vastausta

K14 Kuinka paljon sinulla on tällä hetkellä pankkitilillä välittömästi nostettavissa?

single

LUETTELE 1-3

- 1 Enemmän kuin äsken mainitsit
- 2 Suurin piirtein niin paljon kuin äsken mainitsit
- 3 Vähemmän kuin äsken mainitsit
- 4 Ei osaa sanoa
- 5 Ei vastausta

VAKUUTUKSET

K15a-h Kerro, ovatko seuraavat väittämät mielestäsi totta vai eivät.

single

VAIHTOEHDOT	1	On totta
	2	Ei ole totta
	3	Ei osaa sanoa

ROTATOIDAAN VÄITTÄMIÄ

- Vakuutuksen tarkoituksena on palauttaa vakuutettu vahinkoa edeltävälle taloudelliselle tasolle.
- Henkivakuutus on tarpeellinen kaikille perheille, joilla on lapsia tai lainaa.
- Voin myös säästää henkivakuutuksen avulla.
- Suurempi omavastuu pienentää vakuutusmaksua.
- Kotivakuutuksia on tarjolla monenlaisia: suppeita, laajoja ja erihintaisia.
- Vain omistusasuntoon kannattaa ottaa kotivakuutus.
- Kotivakuutus korvaa, jos sähkön hinta nousee yllättäen.
- Maksan kotivakuutusta viisi vuotta, eikä yhtään vahinkoa satu. Vakuutukseni on ollut hyödytön.

K16a-c Kerro, kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

single

VAIHTOEHDOT	1	Täysin samaa mieltä
	2	Jokseenkin samaa mieltä
	3	Ei samaa eikä eri mieltä
	4	Jokseenkin eri mieltä
	5	Täysin eri mieltä
	6	Ei osaa sanoa (SPONTAANI)
	7	Ei vastausta

KORTTI 16

ROTATOIDAAN VÄITTÄMIÄ

- Tiedän, mitä ottamani vakuutukset korvaavat.
- Ymmärrän eri vakuutusten ja vakuutusehtojen sisällöt
- Osaan vertailla vakuutusten ominaisuuksia ja vakuutusmaksujen suuruutta keskenään

K17 Milloin sinun täytyy tehdä vahinkoilmoitus vakuutusyhtiölle vahingon sattuessa? Valitse kortilla olevista vaihtoehdoista mielestäsi oikea.

single

kysymystekstistä poistetaan sanat jos sinulla on vakuutus

KORTTI 17

- 1 Viimeistään kahden kuukauden kuluttua vahingosta.
- 2 Mahdollisimman nopeasti vahinkotapahtuman jälkeen, mutta viimeistään vuoden kuluttua tapahtumasta.
- 3 Ilmoituksen tekeminen ei ole välttämätöntä, sillä vakuutusyhtiö selvittää asian.
- 4 Ilmoitus tehdään mahdollisimman nopeasti poliisille, joka ilmoittaa vahingosta vakuutusyhtiölle.
- 5 Ei tiedä/ei osaa sanoa

K18 Korvaako vakuutus aina uuden vastaavan tuotteen hankintahinnan, esim. jos vanha polku-pyörä varastetaan vai korvataanko pyörästä jälleenhankinta-arvo?

single

KORTTI 18

- 1 Vakuutus korvaa uuden tuotteen hankintahinnan
- 2 Pyörästä korvataan jälleenhankinta-arvo
- 3 Ei tiedä/Ei osaa sanoa

K19 Ajatellaan, että samassa vakuutusyhtiössä vakuutettuna olevani ystäväsi liioittelee hänelle tapahtunutta vahinkoa ja saa suuremman korvauksen. Miten tämä vaikuttaa sinun vakuutukseesi? Valitse kortilla olevista vaihtoehdoista mielestäsi oikea.

single

KORTTI 19

- 1 Ei mitenkään, sillä vahinko tapahtui ystävälle.
- 2 Vakuutusmaksuni nousevat ystäväni vilpillisen toiminnan takia.
- 3 Vakuutusmaksut laskevat, koska yhtiöllä on yksi vahinko vähemmän korvattavana.
- 4 Ei tiedä/ei osaa sanoa

**VARAUTUMINEN ELÄKÖITYMISEEN
YRITTÄJÄKYSYMYKSET**

K20 Toimitko tällä hetkellä tai oletko toiminut yrittäjänä? Mikä seuraavista vastaa sinua?

single

LUETTELE 1-3

- 1 Toimit tällä hetkellä yrittäjänä
- 2 Et toimi tällä hetkellä yrittäjänä, mutta olet toiminut
- 3 Et toimi etkä ole toiminut yrittäjänä
- 4 Ei vastausta/ei osaa sanoa

HUOM! KYSYMYKSET K21-K27 VAIN JOS TOIMII TÄLLÄ HETKELLÄ TAI ON TOIMINUT YRITTÄJÄNÄ (vaihtoehdot 1 tai 2 kysymyksessä K20)

K21 Kuinka pitkään olet toiminut tai toimit yrittäjänä?

quantity

JOS EI OSAA SANOA, MERKITSE -1

_____ vuotta

K22 Kuinka monta yritystä olet omistanut / ollut mukana omistamassa? Tässä tarkoitetaan yrittäjänä toimimista, ei omistamista sijoitusmielessä, osuuskunnan jäsenyyttä tms.

single

- 1 Yhden yrityksen
- 2 2-4 yritystä
- 3 5 yritystä tai enemmän
- 4 Ei osaa/halua sanoa

K23 Onko sinulla yrittäjien lakisääteinen eläkevakuutus, YEL-vakuutus?

single

- 1 Kyllä
- 2 Ei
- 3 Ei tiedä/ei osaa sanoa
- 4 Ei vastausta

JOS ON YEL-VAKUUTUS (vaihtoehto 1 kysymyksessä K23)

K24 Minkä suuruinen on vuosittainen YEL-työtulosi, jonka perusteella eläkkeesi ja sosiaaliturvasi karttuu? Jos et tiedä tarkkaa summaa, anna paras arviiosi.

quantity

JOS EI OSAA SANOA, MERKITSE -1

_____ euroa

JOS ON YEL-VAKUUTUS (vaihtoehto 1 kysymyksessä K23)

K25 Oletko määrittänyt YEL-työtulosi... ?

LUETTELE 1-3

single

- 1 Vastaamaan todellisia yritystoiminnan tuloja
- 2 Todellisia yritystoiminnan tulojanne suuremmiksi
- 3 Todellisia yritystoiminnan tuloja pienemmiksi
- 4 Ei osaa sanoa

JOS MÄÄRITTÄNYT YEL-TULON YRITYSTOIMINNAN TULOJA PIENEMMÄKSI (vaihtoehto 3 kysymyksessä K25)

K26 Miksi olet määrittänyt YEL-työtulosi todellisia tulojasi pienemmiksi?

multi

KORTTI 26

- 1 Vakuutusmaksu olisi liian suuri todellisilla tuloillani
- 2 Minulla on yksityinen eläkevakuutus
- 3 Säästän muilla keinoin
- 4 Olen arvioinut yritystoiminnan tuloni vakuutusta ottaessani väärin
- 5 Todelliset tuloni ovat kasvaneet YEL-työtulon määrityshetkestä
- 6 En usko saavani eläkemaksuja vastaavaa eläkettä
- 7 Muu syy, mikä? _____
- 8 Ei osaa sanoa
- 9 Ei vastausta

JOS MÄÄRITTÄNYT YEL-TULON YRITYSTOIMINNAN TULOJA SUUREMMAKSI (vaihtoehto 2 kysymyksessä K25)

K27 Miksi olet määrittänyt YEL-työtulosi todellisia tulojasi suuremmiksi?

multi

KORTTI 27

- 1 Haluan varmistaa riittävän eläketurvan
- 2 Haluan varmistaa riittävän sosiaaliturvan
- 3 Olen arvioinut yritystoiminnan tuloni vakuutusta ottaessani väärin
- 4 Todelliset tuloni ovat pienentyneet YEL-työtulon määräytyshetkestä
- 5 Todelliset tuloni ovat alle pakollisen YEL-vakuuttamisen edellytyksenä olevan työtulon
- 6 Muu syy, mikä? _____
- 7 Ei osaa sanoa
- 8 Ei vastausta

JOS ON YEL-VAKUUTUS (vaihtoehto 1 kysymyksessä K23)

K28a-f Tiedätkö mihin seuraavista etuuksista olet oikeutettu YEL-vakuutuksesi kautta?

single

VAIHTOEHDOT	1	Kyllä
	2	Ei
	3	Ei osaa sanoa (MYÖS TÄMÄ NÄYTETÄÄN KORTILLA)

LUETELLAAN VAIHTOEHDOT
ARVIOINTIKOHTTEET KORTILLA
KORTTI 28AF

- Vanhuuseläke
- Työkyvyttömyyseläke
- Perhe-eläke
- Tapaturmavakuutus
- Vastuuvakuutus
- Sairauspäivärahat

JOS YRITTÄJÄ, JOLLA EI OLE VAKUUTUSTA TAI EI-YRITTÄJÄ (EI vaihtoehto 1 kysymyksessä K23)

K28 Tiedätkö mihin seuraavista etuuksista olet oikeutettu lakisääteisen eläkevakuutuksen kautta?

Tällä tarkoitetaan sekä kansaneläke- että työeläkejärjestelmästä tulevia etuuksia.

VAIHTOEHDOT	1	Kyllä
	2	Ei
	3	Ei osaa sanoa (MYÖS TÄMÄ NÄYTETÄÄN KORTILLA)

LUETELLAAN VAIHTOEHDOT
ARVIOINTIKOHTTEET KORTILLA
KORTTI 28AF

- Vanhuuseläke
- Työkyvyttömyyseläke
- Perhe-eläke
- Tapaturmavakuutus
- Vastuuvakuutus
- Sairauspäivärahat

JOS EI ELÄKKEELLÄ (EI vaihtoehto 7 kysymyksessä T9)

K29 Oletko koskaan ajatellut, kuinka paljon sinun pitäisi säästää kokonaisuudessaan eläkeikää varten?

single

- 1 Kyllä
- 2 En
- 3 Ei tiedä/ei osaa sanoa
- 4 Ei vastausta

JOS EI ELÄKKEELLÄ (EI vaihtoehto 7 kysymyksessä T9)

K30 Kun ajattelet tavoittelemaasi eläkkeen tasoa, koetko...?

single

LUETTELE 1-4

- 1 Säästäväsi riittävästi
- 2 Säästäväsi liian vähän
- 3 Säästäväsi liian paljon vai onko niin, että
- 4 Et tavoittele mitään tiettyä eläkkeen tasoa
- 5 En ole ajatellut koko asiaa
- 5 Ei osaa sanoa
- 6 Ei vastausta

JOS EI ELÄKKEELLÄ (EI vaihtoehto 7 kysymyksessä T9) JA JOS KOKEE SÄÄSTÄVÄNSÄ LIIAN VÄHÄN (vaihtoehto 2 kysymyksessä K30)

K31 Mistä syystä koet, ettet säästä eläkettä varten riittävästi?

multi

KORTTI 31

- 1 En ansaitse riittävästi
- 2 Haluan kuluttaa rahani nyt
- 3 Aion säästää enemmän tulevaisuudessa
- 4 En ole ajatellut asiaa
- 5 En ole kiinnostunut talousasioista
- 6 En tiedä/ei osaa sanoa
- 7 Ei vastausta

JOS EI ELÄKKEELLÄ (EI vaihtoehto 7 kysymyksessä T9)

K32 Missä iässä mielestäsi henkilön pitäisi ruveta suunnittelemaan omaa eläkettään varten?

quantity/single

___ vuoden iässä

- 97 Ei tarvitse suunnitella/ei missään iässä (SPONTAANI)
- 98 Ei tiedä/ei osaa sanoa (SPONTAANI)
- 99 Ei vastausta

JOS EI ELÄKKEELLÄ (EI vaihtoehto 7 kysymyksessä T9)

K33 Millä tavoin olet varautunut tai aiot varautua eläkkeelle siirtymiseen?

multi

KORTTI 33

- 1 Olen ottanut vapaaehtoisen eläkevakuutuksen
- 2 Säästän muuten eläkeikää varten
- 3 Aion työskennellä myös eläkkeellä
- 4 Aion myydä asunnon
- 5 Aion myydä yrityksen
- 6 Aion myydä muuta omaisuutta
- 7 Aion ottaa / olen ottanut käänteisen asuntolainan
- 8 Aion turvautua puolison, lasten tai muiden sukulaisten apuun
- 9 Työeläkkeeni on riittävä kattamaan eläkeajan toimentulooni, ei tarvitse muuta varautumista.
- 10 Ei ole ajatellut asiaa
- 11 Muu, mikä? _____
- 11 12 Ei vastausta

K33_B JOS EI ELÄKKEELLÄ (EI vaihtoehto 7 kysymyksessä T9)

Kuinka paljon arvioit saavasi lakisääteistä eläkettä kuukaudessa, kun olet jäänyt eläkkeelle? Jos et tiedä tarkkaa summaa, anna paras arviosi. Haastattelija täsmentää tarvittaessa: vastaus annetaan tämän hetken euroissa.

_____ euroa kuukaudessa

- 98 Ei tiedä/ei osaa sanoa (SPONTAANI)
99 Ei vastausta

JOS EI ELÄKKEELLÄ (EI vaihtoehto 7 kysymyksessä T9)

K34a Kuinka varma olet siitä, että pystyt eläkkeellä ollessasi ylläpitämään halutunlaista elintaso?
single

LUETTELE 1-4

- 1 Täysin varma
- 2 Jossain määrin varma
- 3 Melko epävarma
- 4 Täysin epävarma
- 5 Ei tiedä/ei osaa sanoa
- 6 Ei vastausta

JOS ELÄKKEELLÄ (vaihtoehto 7 kysymyksessä T9)

K34b Kuinka hyvin olet pystynyt eläkkeellä ollessasi ylläpitämään haluamaasi elintaso?
single

LUETTELE 1-4

- 1 Erittäin hyvin
- 2 Melko hyvin
- 3 Melko huonosti
- 4 Erittäin huonosti
- 5 Ei tiedä/ei osaa sanoa
- 6 Ei vastausta

FINANSSITIETÄMYS

Seuraavaksi muutama sijoittamiseen liittyvä kysymys

HUOM! Tarvittaessa mainitaan, että vaikka kysymykset tässä osiossa voivat vaikuttaa tentinomaisilta, vastaajan ei kuitenkaan tarvitse ajatella tilannetta tenttinä tai kokeena.

K35 Kuvittele, että viisi veljestä saisi lahjaksi 1000 euroa rahaa. Kuinka paljon jokainen veljistä saisi rahaa, jos rahat jaettaisiin tasan veljesten kesken?

KORTTI 35

_____ euroa
quantity

K36 Ajatellaan, että laitat tilillesi 1.000 euroa. Tilin vuotuinen korko on 1 prosentti eikä sen tuotosta tarvitse maksaa veroa. Inflaatio on 2 prosenttia vuodessa. Pystytkö vuoden päästä ostamaan tällä rahalla enemmän, vähemmän vai saman verran kuin tänään?

single

KORTTI 36 (NÄYTETÄÄN VAIHTOEHDOT 1-4!)

- 1 Enemmän kuin tänään
- 2 Saman verran
- 3 Vähemmän kuin tänään
- 4 En tiedä
- 5 Ei vastausta / aiheeseen liittymätön vastaus

K37 Ajatellaan, että lainaat ystävällesi 25 euroa eräänä iltana ja hän maksaa takaisin lainaamasi 25 euroa seuraavana päivänä. Kuinka monta prosenttia korkoa hän on maksanut lainalleen?

KORTTI 37

_____ (Numeroilla vastaus) prosenttia
quantity

K38 Oletetaan, että laitat 100 euroa säästötillille, jonka korko on vuodessa 2%. Vuoden aikana et laita tilille lisää rahaa, etkä nosta tililtä rahaa. Kuinka paljon tilillä on rahaa ensimmäisen vuoden lopussa, kun korko on maksettu tilille? Oleta, että talletusten tuotosta ei peritä veroa.

KORTTI 38

HUOM! PYRITÄÄN OTTAMAAN VASTAUS TÄYSINÄ EUROINA, MERKITÄÄN SENTIT TARVITTAESSA

_____ euroa
quantity

_____ senttiä
quantity

K39 Ja kuinka paljon rahaa olisi tilillä viiden vuoden päästä, kun korko on 2% vuodessa ja talletusten tuotosta ei peritä veroa?

single

KORTTI 39

- 1 Enemmän kuin 110 euroa
- 2 Tasan 110 euroa
- 3 Vähemmän kuin 110 euroa
- 4 Sitä ei ole mahdollista päätellä saadusta informaatiosta
- 5 En tiedä
- 6 Ei vastausta

K40a-f Ovatko seuraavaksi luettelemani väittämät mielestäsi tosia vai epätosia?

single

VAIHTOEHDOT	1	Tosi
	2	Epätosi
	3	Ei osaa sanoa (SPONTAANI)

KORTTI 40AF

ROTAOIDAAN VÄITTÄMIÄ

- Sijoituksessa, jossa on korkea tuotto, on yleensä myös korkea riski
- Korkea inflaatio tarkoittaa elinkustannusten nopeaa laskua
- Kun sijoittaa varansa useampaan kohteeseen, niin riski sijoituksen arvon alennuksesta yleensä on suurempi, kuin sijoitettaessa vain yhteen kohteeseen
- Sijoitusrahastoilla on varma tuotto, joka riippuu niiden aikaisemmasta tuotosta
- Osakkeiden arvo vaihtelee pitkällä aikavälillä enemmän kuin joukkovelkakirjalainojen
- Yleisen korkotason noustessa joukkovelkakirjalainojen arvo nousee

YLIVELKAANTUMINEN

K41 Mikä seuraavista väitteistä pitää mielestäsi paikkansa?

single

KORTTI 41

- 1 Luottokortilla suoritetuista maksuista joutuu aina maksamaan vuotuisen käyttömaksun lisäksi korkoa, riippumatta siitä, missä vaiheessa luottokorttivelkaa lyhentää.
- 2 Luottokortilla suoritetuista maksuista ei joudu maksamaan korkoa, jos velan lyhentää täysimääräisesti eräpäivänä.
- 3 Luottokortilla suoritetuista maksuista ei joudu maksamaan korkoa, jos maksaa luottokorttiyhtiön hyväksymän vähimmäislyhennyksen.

- 4 Luottokortilla suoritetuista maksuista ei joudu koskaan maksamaan korkoa.
- 5 En tiedä
- 6 Ei vastausta

K42a-e Seuraavaksi luettelen viisi maksuhäiriömerkintään liittyvää väitettä. Kerro kustakin, onko väite mielestäsi totta vai ei.

single

- VAIHTOEHDOT
- 1 On totta
 - 2 Ei ole totta
 - 3 Ei osaa sanoa (SPONTAANI)

**KORTTI 42
ROTATOIDAAN VÄITTÄMIÄ**

- Maksuhäiriömerkinnän voi saada heti, jos ei maksa laskua eräpäivään mennessä
- Voit menettää luottokorttisi saadessasi maksuhäiriömerkinnän.
- Maksuhäiriömerkintä voi vaikeuttaa vuokra-asunnon saantia.
- Mahdollinen työnantaja ei voi saada selville, onko sinulla maksuhäiriömerkintää.
- Maksuhäiriömerkintä voi säilyä rekisterissä jopa yli 20 vuotta.

K43 Onko sinulla ollut maksuhäiriömerkintä?

single

KORTTI 43

- 1 On ollut ja on tälläkin hetkellä
- 2 On ollut, ei ole nyt
- 3 Ei ole koskaan ollut
- 4 En osaa sanoa
- 5 Ei vastausta

K44 Mikä seuraavista vaihtoehtoista kuvaa parhaiten tämänhetkistä velkatilannettasi?

single

KORTTI 44

- 1 Minulla on liikaa velkoja ja minun on vaikea selviytyä niistä.
- 2 Minulla on taloudelliseen tilanteeseeni nähden sopivasti velkaa eikä minun ole vaikea suoriutua niistä.
- 3 Minulla on liian vähän velkaa tai ei ollenkaan velkaa, ja toivoisin, että voisin ottaa lisää velkaa.
- 4 Minulla ei ole velkaa lainkaan, ja olen tyytyväinen tilanteeseen.
- 5 Ei osaa sanoa
- 6 Ei vastausta

ASIOIDEN RIITAUTUS

K45 Jos et ole tyytyväinen pankin tai vakuutusyhtiön tekemään päätökseen, etkä pysty sopimaan asiaa niiden kanssa, niin mihin voit valittaa päätöksestä?

multi

AVOIN, ESIKOODIT
EI LUETELLA
PUMPPAA TARVITTAESSA

- 1 Suomen Pankki

- 2 Ihmisoikeustuomioistuin
- 3 Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINE
- 4 Vakuutusosasto
- 5 Käräjäoikeus
- 6 ELY-keskus
- 7 Kuluttajaoikeusneuvoja
- 8 Kuluttajariitalautakunta
- 9 Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- 10 Muu, mikä? _____
- 11 Ei tiedä/ei osaa sanoa
- 12 Ei vastausta

KYVYT, TYYTYVÄISYYS JA LUOTTAMUS

K46 Miten arvioit omaa kykyäsi tehdä omaa talouttanne koskevia hyviä taloudellisia päätöksiä? Arvoi asiaa skaalalla yhdestä viiteen, jossa viisi tarkoittaa täysin riittävää, yksi täysin riittämättömää ja muut lukuarvot näiden ääripäiden väliin jääviä käsityksiä.

single

LUETTELE 1-5

- 1 Täysin riittämätön
- 2
- 3
- 4
- 5 Täysin riittävä
- 6 Ei osaa sanoa
- 7 Ei vastausta

K47a-b Kuinka tyytyväinen olet tällä hetkellä seuraaviin asioihin? Arvioi niitä skaalalla yhdestä viiteen, jossa viisi tarkoittaa, että olet täysin tyytyväinen, yksi, että olet täysin tyytymätön ja muut lukuarvot näiden ääripäiden väliin jääviä tilanteita.

single

TÄSTÄ POISTETAAN KORTTI

VAIHTOEHDOT	1	Täysin tyytymätön
	2	
	3	
	4	
	5	Täysin tyytyväinen
	6	Ei osaa sanoa (SPONTAANI)
	7	Ei vastausta

- Taloudelliseen tilanteeseesi
- Elämäsi yleisesti ottaen

K48 Yleisesti ottaen, oletko pikemminkin sitä mieltä, että tuntemattomiin ihmisiin voi luottaa, vai että tuntemattomien ihmisten kanssa toimiessa kannattaa olla varovainen?

single

KORTTI 48

- 1 Tuntemattomiin ihmisiin voi luottaa
- 2 Tuntemattomien ihmisten kanssa kannattaa olla varovainen
- 3 Ei osaa sanoa (SPONTAANI)
- 4 Ei vastausta

K49a-d Kuinka paljon luotat yleisesti ottaen seuraaviin tahoihin?

single

VAIHTOEHDOT	1	Ehdottoman paljon
	2	Jossain määrin
	3	En juurikaan luota
	4	En lainkaan luota
	5	Ei osaa sanoa (SPONTAANI)
	6	Ei vastausta

KORTTI 49

ROTATOIDAAN ARVIOINTIKOhteita

- Pankkeihin
- Vakuutusyhtiöihin
- Kouluihin ja opettajiin
- Oikeuslaitokseen

Lopuksi muutama taustatietokysymys aineiston tilastollista luokittelua varten

TAUSTATIEDOT

T10 Mihin seuraavista tuloluokista kuulut? Arvioi henkilökohtainen keskimääräinen vuotuinen bruttotulosi veroja vähentämättä, mukaan lukien palkat, sosiaaliturvamaksut, työttömyyskorvaukset, eläkkeet, opintotuki ym.

single

KORTTI T10

1	Alle 10.000 euroa
2	10.000 - 14.999 euroa
3	15.000 - 19.999 euroa
4	20.000 - 24.999 euroa
5	25.000 - 29.999 euroa
6	30.000 - 34.999 euroa
7	35.000 - 39.999 euroa
8	40.000 - 44.999 euroa
9	45.000 - 49.999 euroa
10	50.000 - 54.999 euroa
11	55.000 - 59.999 euroa
12	60.000 euroa tai enemmän
13	Ei osaa sanoa
14	Ei vastausta

JOS TALOUDESSA ENEMMÄN KUIN YKSI JÄSEN (enemmän kuin 1 kysymyksessä T6)

T11 Entä mihin seuraavista tuloluokista kotitaloutesi kuuluu. Arvioi kotitaloutesi eli kaikkien siihen kuuluvien yhteenlaskettu keskimääräinen vuotuinen bruttotulo veroja vähentämättä, mukaan lukien palkat, sosiaaliturvamaksut, työttömyyskorvaukset, eläkkeet, opintotuet ym. (jos yhden hengen talous, valitse sama kuin yllä)

single

KORTTI T11

- 1 Alle 20.000 euroa
- 2 20.000 - 29.999 euroa
- 3 30.000 – 39.999 euroa
- 4 40.000 – 49.999 euroa
- 5 50.000 – 59.999 euroa
- 6 60.000 – 69.999 euroa
- 7 70.000 – 79.999 euroa
- 8 80.000 – 89.999 euroa
- 9 90.000 – 99.999 euroa
- 10 100.000 – 109.999 euroa
- 11 110.000 – 119.999 euroa
- 12 Yli 120.000 euroa
- 13 Ei osaa sanoa
- 14 Ei vastausta

T12 Mikä on korkein suorittamasi koulutus?

single

KORTTI T12

- 1 Kansakoulu, peruskoulu tai vastaava
- 2 Ylioppilas
- 3 Ammatillinen kurssi tai työpaikkakoulutus
- 4 Ammattikoulu, oppisopimuskoulutus, näyttötutkinto
- 5 Ammatillinen opistotutkinto
- 6 Erikoisammattitutkinto (esim. mestarintutkinto)
- 7 Ammattikorkeakoulututkinto
- 8 Alempi korkeakoulututkinto
- 9 Ylempi korkeakoulututkinto
- 10 Tutkijakoulutus (lisensiaatin tai tohtorin tutkinto)
- 11 Muu, mikä? _____
- 12 Ei osaa sanoa
- 13 Ei vastausta

T13 Entä mikä on asumismuotosi?

single

KORTTI T13

- 1 Vuokra-asunto
- 2 Omistusasunto, velkaa
- 3 Velaton omistusasunto
- 4 Sukulaisten tai ystävien luona, ilman vuokraa
- 5 Asumisoikeusasunto
- 6 Muu, mikä? _____
- 7 Ei osaa sanoa
- 8 Ei vastausta

TÄSSÄ OLIVAT KAIKKI KYSYMYKSEMME.SUURET KIITOKSET VASTAUKSISTASI!

JOS VASTAAJA KYSYY, KUKA TÄMÄN TUTKIMUKSEN TEKI TAI MISSÄ NÄMÄ JULKAISTAAN, ONKO OLEMASSA JOKIN PAIKKA, JOSTA TULOKSIA NÄKEE TAI HYVÄÄ VASTAUSTA SELLAISEEN KYSY-

MYKSEEN, OTETAAN YLÖS SÄHKÖPOSTIOSOITE, JOHON TUTKIJAT VOIVAT LÄHETTÄÄ KOOSTEEN
TULOKSISTA SITTEN, KUN NE OVAT VALMIIT

JOS SELLAISTA EI OLE JA VASTAAJA HALUAA TIETOA, OTETAAN SIINÄ TAPAUKSESSA NIMI JA
POSTIOSOITE

Sähköpostiosoite: _____

Nimi

Osoite